

**ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Jana Passera v právní věci žalobce: P. D., JUDr. Janem Gallivodou, advokátem se sídlem Plzeň, Nerudova 5, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 11. 2004, čj. 24 Az 2312/2003 - 30

t a k t o :

- I. Kasační stížnost se zamítá.**
- II. Žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.**

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 10. 2003, čj. OAM-1111/LE-04-VL-02-2002. Tímto (posledně uvedeným) rozhodnutím nebyl stěžovateli podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu) udělen azyl a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování podle ustanovení § 91 zákona o azylu. Rozsudek krajského soudu vycházel ze skutečnosti, že žalovaný dostatečně zjistil skutkový stav a napadené rozhodnutí je v souladu se zákonem.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvod obsažený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“ Konkrétně namítá, že Krajský soud v Ostravě neměl rozhodovat ve věci samé.

Dle jeho názoru měla být žaloba odmítnuta jako předčasná (§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.), neboť stěžovateli v době jejího podání, ba dokonce ani dosud, nebylo legálně oznámeno rozhodnutí, proti kterému žaloba směřovala. Podle § 51 odst. 1 správního řádu musí být písemné vyhotovení rozhodnutí mimo jiné také podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby. Uvádí, že mu byla Ministerstvem vnitra doručena listina neobsahující základní náležitost písemného vyhotovení rozhodnutí stanovenou § 47 odst. 5 správního řádu a sice podpis PhDr. T. H. Nejedná se proto o písemné vyhotovení rozhodnutí správního orgánu, ale při nejlepší vůli jen o stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí Ministerstva vnitra čj. OAM-1111/LE-04-VL-02-2002 ze dne 30. 10. 2003, které by snad mohlo být založeno ve spise správního orgánu. Krajský soud se při posuzování rozhodnutí správního orgánu nevypořádal s námitkou stěžovatele, že správní orgán nedostatečně zkoumal důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Konkrétní poměry stěžovatele z tohoto pohledu nehodnotil, když v odůvodnění rozhodnutí své úvahy při případném takovémto hodnocení neuvedl. Jednal tedy nezákonně, v rozporu se základními zásadami správního řízení uvedenými v § 3 odst. 1, 3, 4 správního řádu a nedodržel ani ustanovení zakotvená v § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 jmenovaného procesního předpisu. Navrhuje, aby napadené rozhodnutí soudu prvního stupně bylo zrušeno; současně požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Neshledal důvody ani k přiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Z předloženého správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel dne 4. 10. 2002 podal návrh na zahájení řízení o udělení azylu, ve kterém uvedl, že Ukrajinu opustil 2. 2. 1998. Na Ukrajině nemohl zůstat pro obavy z pronásledování ukrajinské mafie a policie; bojí se o svůj život. Pohovor k důvodům návrhu byl proveden dne 4. 10. 2002 ve věznici. V roce 1997 si na bazaru koupil videokameru a při jejím zkoušení náhodně natočil veksláky a policisty, jak si předávají větší částku peněz. Večer si záznam pustil a pochlubil se tímto kamarádům. Za týden za ním přišel otec s tím, že jej na ulici zastavili neznámí lidé, kteří mu řekli, že je v nebezpečí a že má okamžitě záznam vrátit; neřekli však komu. Dostal strach a odjel za svým bratrem do D. O pomoc se v této záležitosti na nikoho neobrátil. Po příjezdu do České republiky bydlel u bratra a později na ubytovně; měl pracovní vízum. V dubnu 2001 jej zadržela policie a byl obviněn z padělání peněz. Od té doby byl ve vazbě a ve výkonu trestu. Po propuštění z výkonu trestu ztratil možnost pobývat v České republice legálně, protože současně dostal trest vyhoštění na 10 let. Z těchto důvodů se rozhodl požádat o azyl. V případě návratu na Ukrajinu mu hrozí nebezpečí ze strany policie, která se bude zajímat o natočenou kazetu. Na závěr pohovoru byl stěžovatel seznámen s tím, jaké podkladové materiály má žalovaný k dispozici, uvedl, že s obsahem těchto zpráv se seznámit nechce, nechce se vyjádřit ke způsobu jejich získání ani navrhnout jejich doplnění.

Prvotní je kasační námitka stěžovatele, že žaloba měla být odmítnuta jako předčasná, neboť mu v době jejího podání, ba dokonce ani dosud, nebylo legálně oznámeno rozhodnutí žalovaného a že mu byla Ministerstvem vnitra doručena listina neobsahující základní náležitost písemného vyhotovení rozhodnutí stanovenou § 47 odst. 5 správního řádu a sice podpis PhDr. T. H.

Nejvyšší správní soud po seznámení s obsahem správního spisu konstatuje, že stěžovatelovo tvrzení o absenci podpisu na vyhotovení rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 30. 10. 2003, čj. OAM-1111/LE-04-VL-02-2002, které mu bylo doručeno, se zakládá na pravdě. Posuzované vyhotovení rozhodnutí je opatřeno úředním razítkem, dále je uvedeno jméno, příjmení a funkce oprávněné osoby, avšak chybí její podpis, který je nahrazen uvedením „za správnost“ a podpisem osoby, která rozhodnutí zřejmě pouze vyhotovila. Ve správním spisu je však založeno rozhodnutí bezvadné, které obsahuje všechny náležitosti správním řádem požadované, včetně podpisu oprávněné osoby (v daném případě PhDr. T. H., ředitele odboru azylové a migrační politiky).

Z uvedeného tak vyplývá, že napadené rozhodnutí žalovaného je stíženo vadou řízení ve smyslu ustanovení § 47 odst. 5 zákona č. 71/1967 Sb. Stěžovatel především neuplatnil tuto námitku v žalobě ke krajskému soudu, nelze ji tak již účinně uplatnit v kasační stížnosti, v níž je napadaným objektem rozsudek krajského soudu (§ 104 odst. 4 s. ř. s.). V posuzované věci námitka nezákonnosti z důvodu absence podpisu oprávněné osoby v žalobě obsažena nebyla, takže krajský soud přezkoumávající napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů nijak nepochybil, když se stěžovatelem opomenutou námitkou chybějícího podpisu nezabýval.

Jiná situace by samozřejmě nastala, pokud by napadené rozhodnutí nebylo pouze vadné, nýbrž nicotné. K nicotnosti správního rozhodnutí by totiž krajský soud musel

přihlédnout podle § 76 odst. 2 s. ř. s. i bez návrhu žalobce, a pokud by toto krajský soud opomněl, zavdávalo by to na základě námitky stěžovatele v kasační stížnosti důvod ke zrušení tohoto rozsudku v řízení o kasační stížnosti. Absence podpisu oprávněné osoby nahrazená pouze otiskem úředního razítka a podpisem za odrážkou „za správnost“ ovšem nezakládá nicotnost, ale může sama o sobě založit pouze jeho nezákonnost. Nicotnost (neexistenci) správního aktu však způsobují jen takové vady řízení, které mají za následek, že již vůbec nelze o správním aktu hovořit. Může se jednat o vady spočívající například v rozhodování absolutně nekompetentním orgánem, rozhodování podle právního předpisu, který byl přede dnem rozhodnutí bez náhrady zrušen, či absolutní nedostatek zákonem předepsané formy. Vadu vyskytnuvší se v nyní posuzovaném rozhodnutí ovšem nelze pokládat za natolik intenzivní, aby mohla založit přímo nicotnost tohoto rozhodnutí. Za nicotné by toto rozhodnutí mohlo být považováno například tehdy, kdyby se posléze ukázalo, že absence podpisu oprávněné osoby odráží fakt, že toto rozhodnutí bylo vydáno zcela bez jejího vědomí. Tak tomu ovšem v daném případě zjevně není a namítaná vada nemůže způsobit ani neúčinnost doručení rozhodnutí žalovaného.

Stěžovatel dále namítá, že krajský soud se při posuzování rozhodnutí správního orgánu nevypořádal s jeho námitkou, že správní orgán nedostatečně zkoumal důvody pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu; jednal tedy nezákonně, v rozporu se základními zásadami správního řízení uvedenými v § 3 odst. 1, 3, 4 správního řádu a nedodržel ani ustanovení zakotvená v § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 jmenovaného procesního předpisu. Tuto námitku je třeba odmítnout s poukazem na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003¹⁾, bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).*“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznámá, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen

¹⁾ <http://www.nssoud.cz/anonym.php?ID=3072>

na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.

Aplikuje-li soud výše řečené na konkrétní situaci stěžovatele, dospívá k závěru, že v těch limitech, kde soudní přezkum neudělení humanitárního azylu proveden být měl, byl krajským soudem proveden řádně a v přiměřeném rozsahu. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, je tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevně a nesnesitelně tíživá, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného. Nebyla-li pak zjištěna na straně žalovaného libovůle, postupoval krajský soud zcela správně, když ve svém přezkumu do správního uvážení žalovaného o samotné otázce, zda byly v případě stěžovatele dány důvody hodné zvláštního zřetele, dále nezasahoval a zaměřil tento přezkum pouze na otázky procesní. Úkolem soudu ve správním soudnictví totiž obecně je přezkum pohledem zákonnosti, byť v takzvané plné jurisdikci, a volné uvážení při rozhodování o udělení azylu z humanitárních důvodů podle okolností konkrétní věci je vyhrazeno toliko žalovanému.

Důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s. tak nebyl soudem shledán.

Za této situace Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel, který neměl v řízení o kasační stížnosti úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému pak nad rámec běžných výdajů náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žalovanému se nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. července 2006

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu